

Бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон
аз _____ соли _____ № _____
тасдиқ карда шудааст

Регламенти техникии

«Бехатарии гази табиӣ сӯзишвории барои интиқол ва истифодабарӣ
омодакардашуда»

1. Муқаррароти умумӣ

1. Регламенти техникии мазкури Ҷумҳурии Тоҷикистон (минбаъд – Регламенти техникӣ) мутобиқ ба Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи бамеъёрдарории техникӣ ва Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи нафт ва газ» бо мақсади дар қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар намудани талаботи ҳатмӣ нисбат ба гази табиӣ сӯзишвории барои интиқол ва истифодабарӣ омодакардашуда, ки дар қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон ба муомилот бароварда шудаанд, таҳия гардидааст.

2. Регламенти техникии мазкур ба гази табиӣ сӯзишвории дар қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон ба муомилот баровардашаванда ва дар муомилот қарордошта, барои гази табиӣ сӯзишворӣ барои интиқол тавассути кубурҳои газрасонӣ омодакардашуда, гази табиӣ сӯзишвории табиноти саноатӣ ва хоҷагӣ, гази табиӣ сӯзишвории фишурдашуда (компримированный) ва гази табиӣ сӯзишвории моеъ татбиқ мегардад.

3. Регламенти техникии мазкур ба маҳсулоти аз рӯи фармоиши давлатии мудофиавӣ таҳвилшаванда, ки дар ташкилоти таъминкунандаи маводи захиравии давлатӣ нигоҳдорӣ мегардад, ҳамчунин ба маводи аз қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон содиршаванда татбиқ намегардад.

4. Регламенти техникии мазкур талаботро нисбат ба маҳсулот бо мақсади ҳифзи ҳаёт ва саломатии инсон, амвол, муҳити зист, ҳаёту саломатии ҳайвонот ва наботот, огоҳсозии амалқоғе, ки истеъмолкунандагонро (истифодабарандагонро) ба иштибоҳ мебаранд, ҳамчунин таъмини самаранокии энергетикӣ ва сарфа кардани захираҳо муқаррар менамояд.

1. Мафҳуми асосӣ

5. Барои ҳадафҳои регламенти техникии мазкур истилоҳот ва мафҳумҳои зерин истифода карда мешаванд:

- ба муомилот баровардани маҳсулот – таҳвил ё кашонидани маҳсулот (аз ҷумла таҳвил аз анбори газ) бо мақсади фурӯш ё истифода дар

қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон дар раванди фаъолияти тичоратӣ бо тариқи пардох ё ройгон;

- гази табиӣ сӯзишворӣ (ГТС) – омехтаи гази аз ҳама гуна конҳои маводҳои хоми карбогидридӣ бадастовардашуда, махсусан аз метан ва карбогидратҳои нисбатан вазнин, нитроген, диоксиди карбон, буғҳои об, пайвастагиҳои сулфидӣ, газҳои инертӣ, инчунин шумораи нишонаҳои дигар омехтаҳо таркибёфта;

- гази табиӣ сӯзишвории фишурдашуда (компримированный) – гази табиӣ сӯзишворие, ки барои истифода ба сифати сузишворӣ, аз ҷумла барои муҳаррикони дарунсӯз омода карда мешавад;

- гази табиӣ сӯзишвории таъиноти саноатӣ ва коммуналӣ-маишӣ – гази табиӣ сӯзишворие, ки барои истифода ба сифати маҳсулоти хом ё сӯзишвории саноатӣ ва коммуналӣ-маишӣ омода карда шудааст;

- гази табиӣ сӯзишвории моеъ (ГТСМ) – гази табиӣ сӯзишворие, ки баъди оmodасозии махсус ба шакли моеъ табдил дода шуда, ба сифати сӯзишворӣ истифода мешавад;

- гази табиӣ сӯзишворӣ, ки барои интиқол тавассути қубурҳои магистралӣ оmodакардашуда – гази табиӣ сӯзишворие, ки аз амалиётҳои технологӣ барои таъмини беҳатарии интиқоли он тавассути қубурҳои асосии газрасонӣ гузаронидашуда;

- муомилоти маҳсулот дар бозор – марҳилаҳои ҳаракати маҳсулот аз истеҳсолкунанда ба истеъмолкунанда, ки аз истеҳсоли маҳсулот то ба муомилот баромадани онро дар бар мегирад;

- қисми маҳсулот – шумораи (ҳаҷми) маҳсулоти таъинот ва тамғааш якхела (дар сурати мавҷудият), ки ба як шиносномаи сифати маҳсулот ҳамроҳ карда мешавад;

- шиносномаи сифат (маҳсулот) – ҳуҷҷате, ки маълумот оиди ташкилоти барасмиятдорории он, ё худ ба амал баровардани истеҳсол ё интиқол, ва ё нигоҳдорӣ, ё фурӯши маҳсулот ва нишондоди воқеии нишондиҳандаҳои сифати маҳсулотро, ки дар натиҷаи санҷишҳои озмоишгоҳӣ ба даст омадааст, дар бар мегирад;

- истеъмолкунанда – шахси ҳуқуқӣ ё воқеие, ки нияти харид намудани маҳсулот ё маҳсулотро танҳо барои заруратҳои шахсӣ харид намудааст;

- фурӯшанда – шахси воқеӣ ё ҳуқуқие, ки намояндаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҳисоб рафта, фурӯши маҳсулотро ба истеъмолкунанда мутобиқ ба қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ба амал мебарорад ва дар ҷойгирсозии маҳсулот дар бозор, мутобиқи талаботи Регламенти техникӣ мазкур масъул мебошад;

- маҳсулот – гази табиӣ сузишворӣ, ки натиҷаи ҷараёни истихроҷ ба ҳисоб рафта, барои интиқол оmodакардашуда ва барои истифода дар саноат ва ҳадафҳои коммуналӣ – маишӣ, ба сифати сӯзишвории

муҳаррикони дарунсӯз пешбинӣ гардида, объекти бамеъёрдарории регламенти техникий мазкур доништа мешавад;

- Шабакаҳои компрессории газпуркинии автомобилӣ (ШКГПА) – шабакае, ки аз рӯи таъиноташ барои газпуркунии гази табиӣ фишурдашуда (компримированный) ба нақлиёти автомобилӣ мебошад.

2. Қоидаҳои муомилоти маҳсулот дар бозор

6. Маҳсулот дар сурати мутобиқати он ба талаботи регламенти техникий мазкур, ҳамчунин бо дигар регламентҳои техникий Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки амали онҳо ба он татбиқ мегардад, ба шарте ба муомилот бароварда мешавад, ки маҳсулот аз баҳодихии (тасдиқи) мутобиқат вобаста ба талаботи регламенти техникий мазкур ва дигар регламентҳои техникий Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки амали онҳо ба он татбиқ мегардад, гузашта бошад.

7. Аз рӯи талаботи харидор (истеъмолкунанда) истехсолкунанда (шахси салоҳиятдори истехсолкунанда) ё фурӯшанда ӯҳдадор аст, ки ҳуҷҷатҳои тасдиқкунандаи мутобиқати маҳсулотро нисбат ба талаботи регламенти техникий мазкур (нусхаи ҳуҷҷат оиди мутобиқати маҳсулот ба талаботи регламенти техникий мазкур ва шиносномаи сифат) пешниҳод намояд.

8. Ба муомилот баровардани маҳсулоти тамғагузорӣ нагардида бо нишонаи ягонаи муомилоти бозорӣ дар қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон иҷозат дода намешавад.

3. Талаботи бехатарӣ ба Шабакаҳои компрессории газпуркинии автомобилӣ (ШКГПА)

9. Ҳангоми истехсол, нигоҳдорӣ, интиқол ва истифодаи гази табиӣ риояи талаботи бехатарии пебининамудаи Қоидаҳои бехатарии истифодаи механизм ва зарфҳои зерӣ фишор коркунанда ва Қоидаҳои истифодабарии техникӣ ва бехатарии хизматрасонии дастгоҳҳои компрессории газпуркунии автомобилҳо зарур аст.

10. Таҷҳизотҳои Шабакаҳои компрессории газпуркинии автомобилӣ (ШКГПА) бояд бо дастгоҳҳои ҳозиразамони таҷҳизонида шуда, таъминкунандаи бехатарии техникӣ ва сӯхторо дар ҳамаи марҳилаҳои фаъолияти истехсолӣ таъмин намоянд.

11. Гази табиӣ ба (ШКГПА) воридшаванда бояд ба талаботи муқаррарнамудаи замимаҳои 1 ва 3 регламенти техникий мазкур мутобиқат намояд.

12. Чораҳо ва воситаҳои муҳофизати кормандон аз таъсири газҳои табиӣ, талабот ба гигиенаи шахсии кормандон, дастгоҳҳо ва истифодаи онҳо аз рӯи Қоидаҳои бехатарӣ дар саноати истихроҷи нафтугаз ва Қоидаҳои бехатарӣ дар хочагиҳои коркарди газ, ҳамчунин Қоидаҳои

истифодабарии техникӣ ва бехатарии хизматрасонии дастгоҳҳои (ШКГПА) ба амал бароварда мешаванд.

13. Ҳадди иҷозатдодашудаи ғилзатнокии (ҲИҒ) карбогидридҳои газ дар ҳавои муҳити корӣ набояд аз 300 мг/м^3 бо ҳисоби карбон зиёдтар бошад.

14. Ҳадди иҷозатдодашудаи ғилзатнокии сулфид дар ҳавои муҳити корӣ то 10 мг/м^3 ва ҳадди сулфид дар омехта бо карбогидридҳои $C_1 - C_5 - 3 \text{ мг/м}^3$ баробар бошад.

15. Ҳангоми аланга гирифтани газ барои хомӯш кардани он бояд аз оташхомушаккунакҳои килотаҳои карбонат, кафкдор, ва хокадор, кум, хок, хокаи азбестдор ё газҳои махсуси оташхомӯшкунӣ ва дигар воситаҳои мутобиқи ҳуҷҷатҳои меъёрии техникӣ, ки амалашон ба онҳо татбиқ мегардад, истифода менамоянд.

16. Ташкили омӯзиш ва санҷиши донишҳои ҳайати кормандони (ШКГПА) оиди ҳифзи меҳнат ва бехатарии саноатӣ бояд мутобиқ ба стандартҳои соҳавӣ ва дигар ҳуҷҷатҳои меъёрии техникӣ бо тартиби муқарраргардида гузаронида шавад.

4. Талабот ба маҳсулот

17. Гази табиӣ сӯзишворӣ, ки барои интиқол тавассути кубурҳои магистралӣ пешбинӣ мегардад, бояд ҷавобгӯи талаботи дар замимаи 1 регламенти техникӣ мазкур нишондодашуда, бошад.

18. Гази табиӣ сӯзишворӣ дорои таъиноти истифодаи саноатӣ ва коммуналӣ – маишӣ бояд ҷавобгӯи талаботи дар замимаи 2 регламенти техникӣ мазкур нишондодашуда бошад.

19. Гази табиӣ сӯзишвории фишурдашуда (компримированный) бояд ҷавобгӯи талаботи дар замимаи 3 регламенти техникӣ мазкур нишондодашуда бошад.

20. Гази табиӣ сӯзишвории моеъ бояд ба ҷавобгӯи талаботи дар замимаи 4 регламенти техникӣ мазкур нишондодашуда бошад.

21. Маҳсулоти ба муомилот баровардашуда ва маҳсулоти дар муомилоти буда, ки дар қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон дар гардиш мебошанд, бояд шиносномаи сифатро ҳамроҳ дошта бошад.

22. Шиносномаи сифат бояд дошта бошад:

- номгӯй, тамға (дар сурати мавҷудият) ва нишони шартии маҳсулот (ҳангоми мавҷудият);

- номгӯйи ташкилоти барасмиятдорандаи шиноснома ва ба амал бароварандаи истехсол ё интиқол ва ё нигоҳдорӣ, ё фурӯши маҳсулот (сурӯғаи ҳуқуқии он) – барои шахсони ҳуқуқӣ ё насаб, ном ва номи падар, ҷои истиқомат – барои шахсони воқеӣ ба сифати соҳибкори инфиродӣ бақайд гирифташуда;

- тамғаи молии истехсолкунанда (дар сурати мавҷудият);
- номгӯи шахси ваколатдори истехсолкунанда - барои шахсони ҳуқуқӣ ё насаб, ном ва номи падар, ҷои истиқомат - барои шахсони воқеии ба сифати соҳибкори инфиродӣ бақайдгирифташуда;
- ишора ва номгӯи ҳуҷҷат, ки мутобиқи он маҳсулот истехсол гардидааст;
- моҳияти меъёрӣ ва натиҷаҳои амалии санҷиши тасдиқкунандаи мутобиқати маҳсулот бо талаботи регламенти техникий мазкур;
- рақам ва санаи додани шиноснома;
- насаб ва имзои шахси барасмиятдароварандаи шиноснома.

23. Ҳуҷҷати ҳамроҳии маҳсулоти ба муомилот баровардашаванда бо забони давлатӣ ё ҳангоми мавҷудияти талаботи мутобиқат бо забони давлатии кишвари воридсозанда, аз қаламраве, ки маҳсулот таҳвил мегардад, дарҷ карда мешавад.

6. Таъминоти мутобиқати маҳсулот бо талаботи регламенти техникий

24. Бехатарии маҳсулот бо риояи талаботи муқаррарнамудани регламенти техникий мазкур таъмин карда мешавад.

25. Усулҳои тадқиқи (ташҳиси) маҳсулот, аз ҷумла интиҳоби намунаҳои барои иҷрои талаботи регламенти техникий мазкур зарурӣ ва амалисозандаи баҳодихии (тасдиқи) мутобиқати маҳсулот дар доираи стандартҳои байналмилалӣ, байнидавлатӣ ва миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар карда мешаванд.

26. Номгӯи стандартҳои байналмилалӣ, байнидавлатӣ ва миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки ба регламенти техникий мазкур алоқамандӣ доранд, аз тарафи мақомоти салоҳиятдори давлатии масъул оид ба ташкили корҳо аз рӯи бамеъёрдарории техникий муайян мегарданд.

7. Баҳодихии мутобиқати маҳсулот ба талаботи регламенти техникий

27. Пеш аз ба муомилоти бозор баровардани маҳсулот тасдиқи мутобиқати маҳсулот дар намуди сертификатсия гузаронида мешавад.

28. Сертификатсияи маҳсулот аз интиҳоб, ҳаммонандсозӣ ва гузаронидани санҷиши намунаҳо дар озмоишгоҳҳои салоҳиятдори мустақили ваколатдори ташҳисиро дар бар мегирад. Додани сертификати мутобиқат ба маҳсулот аз тарафи мақомот сертификаткунонӣ тибқи тартиби муқаррарнамудани қонунгузорӣ ба роҳ монда мешавад.

29. Ҳуҷҷатҳо оид ба баҳодихии мутобиқати маҳсулот, ки берун аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон ба даст оварда шудаанд, метавонанд дар

асоси санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки дар Ҷумҳурии Тоҷикистон амал менамоянд, эътироф мегарданд.

8. Назорати давлатӣ

30. Назорати давлатӣ оид ба риояи талаботи регламенти техникии мазкур бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон гузаронида мешавад.

9. Ҷавобгарӣ оид ба риояи нақардани талаботи Регламенти техникии мазкур

31. Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ нисбат ба риояи нақардани Регламенти техникии мазкур бо тартиби муқаррарнамудани қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

10. Муқаррароти хотимавӣ

32. Аз рӯзи эътибори расмӣ пайдо намудани Регламенти техникии мазкур нисбат ба маҳсулоти дар қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон ба муомилот баровардашаванда тасдиқи ҳатмии мутобиқат бо тартиби муқаррарнамудаи Регламенти техникии мазкур зарурат дорад.

33. Ҳуҷҷатҳои тасдиқкунандаи мутобиқати маҳсулот, ки то эътибор пайдо кардани Регламенти техникии мазкур дода шудаанд, то ба охир расидани мӯҳлати амали онҳо эътибор доранд.

11. Тартиби мавриди амал қарор додани Регламенти техникии мазкур

34. Регламенти техникии мазкур баъди гузаштани шаш моҳи интишори расмӣ мавриди амал қарор дода мешавад.

Замимаи 1

ба регламенти техникии Ҷумҳурии Тоҷикистон «Бехатарии гази табиӣ сӯзишвории
барои интиқол ва истифодабари омодакардашуда»

Талабот ба гази табиӣ сӯзишворӣ барои интиқол тавассути кубурҳои магистралӣ
омодакардашуда

№	Номгӯи нишондиҳанда	Воҳиди ченак	Меъёр	
			Ҳадди ақал	Ҳадди ниҳой
1	Ҳиссаи молярии компонентҳо (таркиби компонентӣ)	%	Ба меъёр дароварда намешавад, муайян намудан ҳатмист	
2	Ҳиссаи молярии оксиген	%	-	0,020
3	Ҳиссаи молярии дуоксиди карбон	%	-	2,5
4	Ҳиссаи концентрати сулфиди гидроген	г/м ³	-	0,007 (0,020)
5	Ҳиссаи концентрати сулфури меркаптани (пайвастагиҳои органикии сулфур)	г/м ³	-	0,016 (0,036)
6	Ҳаҷми концентрати сулфури умумӣ	г/м ³	-	0,030 (0,070)
7	Ҳаҷми гармии сӯзиш, пасттарин	МҶ/м ³ (ккал/ м ³)	31,80 (7600)	-
8	Зичӣ	кг/м ³	Ба меъёр дароварда намешавад, муайян намудан ҳатмист	
9	Ҳарорати нуқтаи намнокӣ аз рӯи об: барои иқлими мӯътадил: - мавсими зимистон - мавсими тобистон барои иқлими сард: - мавсими зимистон - мавсими тобистон	°C	-	-10,0(-5,0) -10,0 (-3,0) -20,0 -14,0 (-10,0)
10	Ҳарорати нуқтаи намнокӣ аз рӯи карбо- гидридҳо: барои иқлими мӯътадил: - мавсими зимистон - мавсими тобистон барои иқлими сард: - мавсими зимистон - мавсими тобистон	°C	-	-2,0 (0,0) -2,0 (0,0) -10,0 -5,0
	Вазни концентрати омехтаҳои механикӣ	г/м ³	-	0,001

Эзоҳ:

1. Мавсими тобистон аз 1 май то 30 сентябр. Мавсими зимистон аз 1 октябр то 30 апрел. Мавсимҳо метавонанд аз рӯи ҳамоҳангӣ дақиқ муайян карда шаванд.
2. Нишондиҳандаи «ҳиссаи молярии оксиген» ба ҳисоби миёна дар як шабонарӯз муайян карда мешавад.

3. Меъёри нишондиҳандаҳои 4 – 8 ва 11 ҳангоми фишори стандартии 101,325 кПа ва ҳарорати стандартии 20,0 °С муқаррар карда шудаанд. Ҳарорати стандартии сӯзиш ҳангоми ҳисоб намудани ҳаҷми гармии сӯзиш 25 °С-ро ташкил медиҳад.
4. Ҳангоми ҳисоби нишондиҳандаи 7 қадвали мазкур 1 кал ба 4,1868 Ҷ баробар истифода шавад.
5. Меъёри нишондиҳандаи 9 ҳангоми фишори мутлақ 3,92 МПа муқаррар мегардад.
6. Меъёри нишондиҳандаи 10 ҳангоми фишори мутлақ аз 2,5 то 7,5 МПа муқаррар карда мешавад.
7. Меъёрҳо дар қавсайн дарҷгардидаи барои нишондиҳандаҳои 4 - 6 дар Ҷумҳурии Тоҷикистон дар мувофиқа бо ташкилоти интиқолдиҳандаи газ ва қабулқунандаи гази табиӣ барои интиқол татбиқ мегарданд.
8. Барои нишондиҳандаҳои 9 ва 10 меъёрҳои дар қавсайн овардашударо мувофиқи созишномаи байни тарафҳои таҳвилдиҳанда ва қабулқунанда амалӣ менамоянд.
9. Барои газҳои табиӣ сӯзишворие, ки таркиби карбогидридҳои C_{5+} аз $1,0 \text{ г/м}^3$ зиёд намебошанд, ба нишондиҳандаи 10 истифодаи бемеъёр иҷозат дода мешавад. Вазни концентрати карбогидридҳои C_{5+} (г/м^3) дар асоси таркиби компонентҳои он аз рӯи формулаи зерин ҳисоб карда мешавад:

$$C_{5+} = 10 \cdot \left(\frac{72,15}{24,05} \cdot X_{\Sigma C_5} + \frac{86,18}{24,05} \cdot X_{\Sigma C_6} + \frac{100,21}{24,05} \cdot X_{\Sigma C_7} + \frac{114,24}{24,05} \cdot X_{\Sigma C_8} \right)$$

- ҳиссаи молярии қамъи пентанҳо дар гази тадқиқшаванда, %;

- ҳиссаи молярии қамъи гексанҳо дар гази тадқиқшаванда, %;

$X_{\Sigma C_7}$ - Ҳиссаи молярии қамъи гептанҳо дар гази тадқиқшаванда, %;

$X_{\Sigma C_8}$ - Ҳиссаи молекулавии қамъи октанҳо дар гази тадқиқшаванда, %;

ба регламенти техникии Ҷумҳурии Тоҷикистон «Бехатарии гази табиӣ сӯзишвории
барои интиқол ва истифодабари омодакардашуда»

Талабот ба гази табиӣ сӯзишворӣ дорои таъиноти истифодаи
саноатӣ ва коммуналӣ – маишӣ

№	Номгӯи нишондиҳанда	Воҳидҳои ченак	Меъёр	
			Ҳадди ақал	Ҳадди ниҳой
1	Ҳиссаи молярии компонентҳо (таркиби компонентӣ)	%	Ба меъёр дароварда намешавад, муайян намудан хатмист	
2	Ҳиссаи молярии оксиген	%	-	0,050
3	Ҳиссаи молярии дуоксиди карбон	%	-	2,5
4	Ҳиссаи концентрати сулфиди гидроген	г/м ³	-	0,020
5	Ҳиссаи концентрати сулфури меркаптани (пайвастагиҳои органикии сулфур)	г/м ³	-	0,036
6	Ҳаҷми гармии сӯзиш, пасттарин	МҶ/м ³ (ккал/м)	31,80 (7600)	-
7	Рақами Воббе баланд	МҶ/м ³ (ккал/м)	41,20 (9840)	54,50 (13020)
8	Тамоили шумораи Воббе нисбат ба нишондиҳандаҳои номиналӣ	%	-	±5
9	Зичӣ	кг/м ³	Ба меъёр дароварда намешавад, муайян намудан хатмист	
10	Ҳарорати нуқтаи намнокӣ аз рӯи об:	°С	-	Ҳарорати газ
11	Ҳарорати нуқтаи намнокӣ аз рӯи карбо- гидридҳо:	°С	-	Ҳарорати газ
12	Вазни концентрати омехтаҳои механикӣ	г/м ³	-	0,001
13	Дараҷаи бӯйнокӣ	балл	3	-

Эзоҳот:

1. Меъёри нишондиҳандаҳои 4 – 7, 9 ва 12 ҳангоми фишори стандартии 101,325 кПа ва ҳарорати стандартии 20 °С муқаррар карда шудааст. Ҳарорати стандартии сӯзиш ҳангоми ҳисоб намудани ҳаҷми гармии сӯзиш 25 °С-ро ташкил медиҳад.

2. Ҳангоми ҳисоби нишондиҳандаҳои 6 – 7 чадвали мазкур 1 кал ба 4,1868 Ҷ баробар ҳисобида шавад.

3. Нишондиҳандаҳои 6 – 8 танҳо ба ГТС, ки ба сифати сӯзишворӣ истифода мегардад, истифода мешавад.

4. Нишондиҳандаҳои номиналии шумораи Воббе дар ҳудуди меъёри нишондиҳандаҳои 7 барои дигар сохторҳои газтақсимсозӣ дар мувофиқа бо истеъмолкунанда муқаррар мегарданд.

5. Меъёри нишондиҳандаҳои 10 ва 11 ҳангоми фишор дар нуқтаи гирифтӣ намунаҳо муқаррар карда мешавад.

6. Барои (ГСТ) газҳои табиӣ сӯзишворие, ки таркиби карбогидридҳо C_{5+} баланд ва аз $1,0 \text{ г/м}^3$ зиёд намебошанд, ба нишондиҳандаи 11 иҷозати бе меъёр дода мешавад.

Вазни концентрати карбогидридҳои C_{5+} (г/м^3) дар асоси таркиби компонентҳои он аз рӯи формулаи зерин ҳисоб карда мешавад:

$$C_{5+} = 10 \cdot \left(\frac{72,15}{24,05} \cdot X_{\Sigma C_5} + \frac{86,18}{24,05} \cdot X_{\Sigma C_6} + \frac{100,21}{24,05} \cdot X_{\Sigma C_7} + \frac{114,24}{24,05} \cdot X_{\Sigma C_8} \right)$$

ки:

- ҳиссаи молярии ҷамъи пентанҳо дар гази тадқиқшаванда, %;

- ҳиссаи молярии ҷамъи гексанҳо дар гази тадқиқшаванда, %;

$X_{\Sigma C_7}$ - Ҳиссаи молярии ҷамъи гептанҳо дар гази тадқиқшаванда, %;

$X_{\Sigma C_8}$ - Ҳиссаи молекулавии ҷамъи октанҳо дар гази тадқиқшаванда, %;

7. Меъёри нишондиҳандаи 13 барои омехтаҳои газуҳаво, ки ҳиссаи меъёрии ГТС ба 1 % баробар аст, муқаррар гардидааст.

8. Нишондиҳандаи 13 танҳои барои ГТС таъиноти коммуналӣ – маишӣ татбиқ карда мешавад.

9. Барои ГТС таъиноти саноатӣ меъёри нишондиҳандаи 13 дар мувофиқа ба истеъмолкунанда муқаррар мегардад.

10. Дар мувофиқа бо истеъмолкунанда ба пешкашсозии ГТС бо ҳиссаи молярии баландтари диоксиди карбон ба хатҳои алоҳидаи газрасон иҷозат дода мешавад.

ба регламенти техникии Ҷумҳурии Тоҷикистон «Бехатарии гази табиӣ сӯзишвории
барои интиқол ва истифодабари омодакардашуда»

Талабот ба гази табиӣ сӯзишвории
фишурдашуда (компримированный)

№	Номгӯи нишондиҳанда	Воҳиди ченак	Меъёр	
			Ҳадди ақал	Ҳадди ниҳой
1	Ҳиссаи молярии компонентҳо (таркиби компонентӣ)	%	Ба меъёр дароварда намешавад, муайян намудан хатмист	
2	Ҳаҷми гармии сӯзиш. пастарин	МҶ/ м ³	31,80	-
3	Таносуби зичӣ нисбат ба ҳаво	-	0,55	0,70
4	Ҳисоби ададӣ метани	%	70	-
5	Вазни концентрати сулфиди гидроген	г/м ³	-	0,02
6	Ҳиссаи концентрати сулфури меркаптани (пайвастагиҳои органикии сулфур)	г/м ³	-	0,036
7	Ҳиссаи молкуллавиҳои компонентҳои ғайрисӯзанда (умумӣ)	%	-	7,0
8	Ҳиссаи молярии оксиген	%	-	1,0
9	Вазни концентрати буғҳои об	г/м ³	-	0,009
10	Вазни концентрати омехтаҳои механикӣ	г/м ³	-	0,001

Эзоҳот:

1. Меъёри нишондиҳандаҳои 2; 5; 6; 9 ва 10 ҳангоми фишори стандартии 101,325 кПа ва ҳарорати стандартии 20 °С муқаррар карда шудааст. Ҳарорати стандартии сӯзиш ҳангоми ҳисоб намудани ҳаҷми гармии сӯзиш 25 °С-ро ташкил медиҳад.

2. Ҳарорати ГТС дар лулазарфҳо (баллонҳо) пурмекардашуда метавонад аз ҳарорати ҳавои муҳити атроф бошад, вале на зиёда 15,0 °С, вале набояд аз 60 °С зиёд бошад.

ба регламенти техникии Ҷумҳурии Тоҷикистон «Бехатарии гази табиӣ сӯзишвории
барои интиқол ва истифодабари омодакардашуда»

Талабот ба гази табиӣ сӯзишвории моеъ

№	Номгӯи нишондиҳанда	Воҳидҳои ченак	Меъёр					
			Гази табиӣ моеъ (ГТМ) барои муҳаррики трубинаҳои гази авиатсионӣ		Гази табиӣ моеъ (ГТМ) барои муҳаррики дарунсӯзи автомобилӣ		Гази табиӣ моеъ (ГТМ) барои дастгоҳҳои энергетикӣ	
			ақали	ниҳой	ақали	ниҳой	ақали	ниҳой
1	Ҳиссаи молярии компонентҳо (таркиби компонентӣ)	%	Ба меъёр дароварда намешавад, муайян намудан ҳатмист					
2	Ҳиссаи молярии метан	%	99,0	-	80,0	-	75,0	-
3	Адади Воббе баланд	МДж/м ³	47,2	49,2	-		41,2	54,5
4	Ҳаҷми гармии сӯзиш пастрин	МДж/м ³	-		31,8	36,8	31,8	-
5	Ҳиссаи молярии азот	%	-		-	5,0	-	5,0
6	Ҳиссаи молярии дуоксиди сулфур	%	-	0,005	-	0,015	-	0,030
7	Ҳиссаи молярии оксиген	%	-	0,020	-	0,020	-	0,020
8	Вазни концентратсияи сулфиди гидроген	г/м ³	-	0,020	-	0,020	-	0,020
9	Вазни концентратсияи сулфури меркаптанӣ	г/м ³	-	0,036	-	0,036	-	0,036
10	Ҳисоби адади метанӣ	-	-		70	-	-	

Эзоҳ:

1. Меъёри нишондиҳандаҳои 3; 4; 8 ва 9 ҳангоми фишори стандартии 101,325 кПа ва ҳарорати стандартии 20 °С муқаррар карда шудааст. Ҳарорати стандартии сӯзиш ҳангоми ҳисоб намудани ҳаҷми гармии сӯзиш 25 °С-ро ташкил медиҳад.